

Forvarnastefna Garðabæjar

Íþrótt- og tómstundaráð Garðabæjar fylgir eftir stefnumótun og þróun forvarna í bæjarfélaginu.

Nefndin sinnir forvörnum í bænum í víðum skilningi fyrir alla aldurshópa. Áhersluþættir stefnunnar koma fram í undirköflunum **upplýst-, öruggt-, öflugt-, hvetjandi-, ábyrgt-, og heilsueflandi samfélag**. Hver áhersluþáttur tengist heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna sem birtist með táknmyndum þeirra kafla sem tengingin á við og bæjarstjórn Garðabæjar hefur samþykkt að stefna að. Innan þessara áhersluþátta eru talin upp **leiðarljós** sem unnið skal að með tilteknum „**stöðum**“ sem leiða af sér „**aðgerðir**“. Aðgerðaráætlanir verða síðan til á hverju sviði stjórnsýslunnar. Með þessu er stefnt að því að hafa ávallt yfirsýn yfir forvarnir í Garðabæ og hvaða svið er ábyrgt varðandi þau verkefni sem eru í gangi.

Vellíðan og velsæld allra íbúa skapar gott samfélag og því mikilvægt að stuðla að því með heilsueflandi aðgerðum byggðum á bestu fánlegum upplýsingum og rannsóknum. Samstarf og samvinna allra forvarnaraðila er afgerandi þáttur til að ná árangri. Upplýst samfélag sem nýtir sér gangvirk, rafræn úrræði og samskipti stuðlar að auknu öryggi. Ljóst er að samvinna milli lykilaðila svo sem skólastofnana, íþrótt- og tómstundafélaga og uppeldisaðila hefur skilað góðum árangri. Allt starf sem lýtur að börnum og ungmennum, svo sem innan skóla, foreldrafélaga/ráða og íþrótt- og æskulýðsfélaga er í grunninn forvarnastarf sem stöðugt stendur frammi fyrir því að aðstæður breytast hratt í flóknu, mannlegu og tæknilegu samfélagi.

Kannanir á högum og líðan barna og ungmenna í Garðabæ sýna að þeim líður almennt vel. Nær öll börn og ungmenni taka þátt í skipulögðu íþrótt- og tómstundastarfi og eru jákvæð í námi og leik. Góður mælikvarði er að mjög mikið hefur dregið úr neyslu áfengis, tóbaks og fíkniefna hjá börnum og unglingum í efstu bekkjum grunnskóla. Má þakka það samstilltu átaki heimila og allra þeirra sem koma að vinnu að forvarnamálum. Um þetta þarf að standa vörð.

Til að ná enn frekari árangri þarf sérstaklega að huga að ungmennum 16 til 25 ára. Efla þarf sjálfsmynd þeirra og félagsfærni og hvetja til umræðu um jafnrétti og heilbrigða lífshætti. Vinna þarf markvisst gegn áhættu hegðun og brottfalli úr skóla eða atvinnulífi, minnka neyslu tóbaks, áfengis og vímuefna hjá þessum aldurshópi. Aðstoða þarf ungmenni sem eiga erfitt uppdráttar að finna styrk sinn, hæfileika og áhugasvið.

1 UPPLÝST SAMFÉLAG

Leiðarljós:

- Nýta bestu rannsóknir og mælingar við upplýsingagjöf og áætlanagerð.
- Bæta samstarf, upplýsingaflæði og þjónustu við félög og íbúa bæjarins.
- Eiga gott samstarf við aðra forvarnaaðila.
- Aðgerðir séu í takt við Barnasáttmála- og heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna.
- Efla fræðslu um kynjafræði og margbreytileika samfélagsins.

Markmið	Markhópur	Tengiliður	Stoðir	Aðgerðir
Að hafa upplýsingar um hagi og líðan nemenda	Grunn- og framhaldsskólar	Fræðslu- og menningarsvið	Rannsóknir og Greining	Öflun upplýsinga og miðlun
Að gefa yfirlit yfir stöðu nemenda miðað við í Evrópu	Skólabörn		Espad rannsókn	Samanburður
Að afla upplýsinga nám og félagsstarf skóla	Allir nemendur		Skólapúls	Kynning
Að vinna eftir barnasáttmálanum	0-18 ára		Barnasáttmáli Sameinuðu þjóðanna	Kynning
Fræðsla um fjölbreytileika í mannlegu samfélagi	2-18 ára		Jafnréttisáætlanir	Fræðsla og verkefni í skólum
Miðlun forvarnupplýsinga	Allir bæjarbúar	Upplýsingadeild	Vefir og samfélagsmiðlar	Uppfærsla og miðlun upplýsinga
Að gefa upplýsingar um nýtingu á ýmsum þjónustupáttum	Allir bæjarbúar		Tölfræðigögn úr starfi og þjónustu bæjarins	Kynning

2 ÖRUGGT SAMFÉLAG

Leiðarljós:

- Lögum og reglum um barnavernd, skólaskyldu sé framfylgt.
- Netöryggismálum sé haldið á lofti.
- Rafrænni vöktun sé komið upp á völdum stöðum.
- Umferðaröryggi og öryggi gangandi vegferenda sé eftt.
- Nágrannaábyrgð og samtakamáttur íbúa sé eflur.

Markmið	Markhópur	Tengiliður	Stoðir	Aðgerðir
Samfélagsleg ábyrgð	Almenningur, stofnanir og félög	Fjölskyldusvið	Barnavernd	Móttaka tilkynninga
Öryggi heima og að heiman	Allir bæjarbúar		Velferðartækni eldri borgara	Öryggishnappar, fræðsla og aðgengi
Fælingarmáttur, rekjanleiki	Allir bæjarbúar	Tölvudeild	Rafræn vöktun	Öryggismyndavélar
Að bæta umferðamál við skóla og íþróttamannvirki	Skólabörn	Tækni- og umhverfissvið	Umferðaröryggi	Umferðaöryggisáætlun - úrbætur
Samtakamáttur gegn innbrotum, þjófnuðum og skemmdarverkum	Allir bæjarbúar	Upplýsingadeild	Nágrannavarsla	Skilti. Tekið fyrir á íbúafundum. Upplýsingagjöf
Samræma viðbrögð við yfirvofandi vá	Íbúar og starfsfólk stofnana bæjarins		Almannavarnir	Miðlun upplýsinga til íbúa og stofnana

3 ÖFLUGT SAMFÉLAG

Leiðarljós:

- Viðburðir á sviði íþróttar-, æskulýðs- og menningarstarfs séu haldnir fyrir alla aldurshópa.
- Samstarf við félög, stofnanir og samtök sem leggja áherslu á fjölskylduvæn gildi, almenna lýðheilsu og uppeldisskilyrði barna og ungmenna.
- Virkja foreldra, fjölskyldur, íbúa, stofnanir og fyrirtæki til samstarfs og uppbyggingar á félagsauði.
- Verkefni sem efla félagsauð og samtakamátt vítt og breitt í samfélaginu.

Markmið	Markhópur	Tengiliður	Stoðir	Aðgerðir
Að efla vöxt og þroska	0-4 ára	Fræðslu- og menningarsvið	Íþróttir og frístundir	Ungbarnasund, krílatímar, hreyfistundir, sköpun
Þátttaka í skipulögðu frístundastarfi	5 -18 ára			Hvatapeningar
Að virkja fleiri til þátttöku. Líðsheild - virkni - áskoranir	15 -18 ára			Auglýsingar og fræðslu og kynningarstarf
Keppni - afreksuppeldi	Unglingar og fullorðnir			Stuðningur í formi aðstöðu og styrkja
Almenningsíþróttir	19 – 66 og 67+		Heilsurækt	Aðstöðusköpun
Félagsauður, samvera, menning og skapandi starf	Allir bæjarbúar		Menning/listir	Hátíðir og viðburðir, stuðningur við félög
Að tilheyra, vera tekinn með, samvera, fá hlutverk.	Allir bæjarbúar		Félags- og tómstundastarf	Virk dagskrá félagsmiðstöðva
Forvarnaskilaboð	Allir bæjarbúar		Forvarnavika Garðabæjar	Virkja skóla, stofnanir og félagasamtök

4 HVETJANDI SAMFÉLAG

Leiðarljós:

- Að íbúar hafi aðgang að menntun og menningarstofnunum.
- Að ýta undir félags- og tómstundastarf fyrir íbúa með því að efla fjölbreytileika félagasamtaka og stofnana.
- Bjóða ný virkniúrræði í samstarfi við fyrirtæki, stofnanir og félög.
- Stuðla að valdeflingu og sjálfsstyrkingu einstaklinganna.
- Aðstoða þá sem eru óvirkir og þurfa hvatningu til að komast af stað.

Markmið	Markhópur	Tengiliður	Stoðir	Aðgerðir
Skipulagt frístundastarf	Börn 6-10 ára	Fræðslu og menningarsvið	Frístundaheimili	Skipulagt starf
Frístundaúrræði fatlaðra	Börn 6-16 ára		Tómstundastarf Garðahraun	Skipulagt starf
Að þroska ungmenni til þátttöku í félagsstarfi	Unglingar		Félagsmiðstöðvar	Skipulagt starf
Skólabragur, forvarnaáætlanir	Nemendur		Leik- og grunnskólar	Starfsáætlanir
Félagsleg virkni og forvarnaáætlanir	Nemendur		Framhaldsskólar	Samstarf um forvarnir
Verkefni við hæfi	Nemendur		Tónlistarskólar	Skólastarf
Að örva einstaklinga og hópa til að gefa af sér eða njóta	Félög/hópar		Menningarverkefni	Viðburðir
Að allir unglingar fái möguleika á verkefnum við hæfi	14 – 16 ára		Vinnuskóli	Virkniúrræði Sumarstarf
Að styðja íþrótta- og tómstundafélög til að halda úti starfsemi	Allir aldurshópar		Samstarfssamningar	Styrkir
Ýta undir árangur	Fram úr skarandi einstaklingar		Að skapa fyrirmyndir	Styrkir
Að hvetja til virkni	Allir bæjarbúar	Fjölskyldusvið	Hjálp til sjálfshjálpar	Einstaklingsmiðaðar aðgerðir
Sumarvinna ungmenna	17 – 25 ára	Mannauðsdeild	Sumarvinna og atvinnutengd frístund fólks með fötlun	Vinnuframboð

5 ÁBYRGT SAMFÉLAG

Leiðarljós:

- Bregðast hratt við breytingum og nýjum áhættupáttum.
- Styðja og styrkja forvarnaáætlanir í skólum, stofnunum og í starfi félagasamtaka og fyrirtækja.
- Hvetja til þess að reglur um útivistartíma séu virtar.
- Sporna gegn hvers konar vímuefnaneyslu barna og unglinga og takmarka aðgengi.
- Efla og styðja við foreldra og forráðamenn í uppeldishlutverki sínu með fræðslu og stuðningi.

Markmið	Markhópur	Tengiliður	Stoðir	Aðgerðir
Að fylgja eftir, samhæfa og uppfæra	Félög, skólar og stofnanir	Fræðslu- og menningarsvið	Forvarnaáætlanir	Aðgerðaáætlanir
Samræmi í úrvinnslu, viðmiðum um forvarnir, jafnrétti, einelti o.fl.	Stjórn, leiðbeinendur og þjálfarar		Félög og samtök	Eftirfylgni og samvinna
Að foreldrar fylgi eftir útivistartíma barna	Foreldrar, börn, unglingar		Útivistartími barna	Auglýsingar og seglar um viðmið
Netöryggi og takmörkum skjáttíma	Foreldrar, börn, unglingar		Foreldrasamtökin Grunnstoð	Fræðsla – seglar um viðmið
Að koma í veg fyrir óæskilega hegðun og eftirlitslausa hópa	15-18 ára		Velferð ungmenna	Vettvangsstarf Götuvaktin Virkiúrræði 16+
Að auka meðvitund starfsfólks um ábyrgð	Starfsfólk stofnana	Fjölskyldusvið	Velferð barna í Garðabæ	Að tryggja verkferla
Að virða friðhelgi einkalífs	Allir bæjarbúar	Öll svið	Persónuvernd	Upplýsingagjöf og upplýst samþykki
Aukið öryggi vinnustaða	Stjórnendur		Hættumat stofnana	Eftirfylgni - atvikaskráning
Samstarf, lög og reglur, aðgengi	Verslanir, veitingahús	Tækni- og umhverfissvið	Eftirlit og leyfisskyld fyrirtæki	Eftirfylgni
Uppræta hættur í umhverfi	Allir bæjarbúar		Ábendingar íbúa	Skráning og úrvinnsla
Minnka ofbeldi	Allir bæjarbúar	Lögreglan	Löggæsla	Tilkynningagátt

6 HEILSUEFLANDI SAMFÉLAG

Leiðarljós:

- Lýðheilsa verði lögð til grundvallar allri ákvarðanatöku á vegum bæjarins.
- Uppbygging á íþrótt-, tómstunda- og menningaraðstöðu.
- Efla heilsurækt, hreyfingu og bæta andlega og líkamlega heilsu, líkamsvitund, félagsfærni og geðrækt.
- Bæta opin svæði, stíga, hjóla- og gönguleiðir og stuðla að vistvænni umferð.
- Efla meðvitund um mikilvægi góðs mataræðis, svefns og hollustu.

Markmið	Markhópur	Tengiliður	Stoðir	Aðgerðir
Að bæta velsæld íbúa	0-18, 19-44, 45-66, 67-80 og 81+	Fræðslu- og menningarsvið	Heilsuáttak	Aldursmiðaðar aðgerðir
Að mannvirkin þjóni breiðum hópi fólks	Allir bæjarbúar		Íþróttamannvirki	Framkvæmdaáætlun til 2025
Að stuðla að jákvæðri upplifun gesta			Menningarstofnanir	Safnastarf
Hreyfing og útivera almennings			Skíðasvæði og fólkvangar	Samstarf sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu
Þátttaka í skipulögðu starfi			5 til 18 ára	Hvatapeningar
Samvera, virkni, hreyfing, félagsfærni	13-15, 16-18, 19-25		Félagsmiðstöðvar	Dagskrá og eftirfylgni
Bæta framboð á hollustuvörum	Allir bæjarbúar		Heilsugæslan	Mataræði
Eftirlit og ráðgjöf		Heilsugæsla		Hreyfiseðlar og hvatning til líkamsræktar
Hreyfing, útivera, loftgæði		Tækni- og umhverfissvið	Bætt umhverfi	Göngu-, hjólastígar og opin svæði
Hreinsun svæða - þátttaka íbúa				Hreinsunarátök
Endurvinnsla - minni mengun				Sorpflokkun
Útivistarmöguleikar - CO2 binding				Skógrækt og endurheimt votlendis
Bætt hljóðvist í hverfum				Aðgerðaráætlun v/hávaða 2018-2023